



Analiza zagrożeń, w tym identyfikacja miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpienia się, uprawiania sportu lub rekreacji na terenie Żywieckiego Parku Krajobrazowego oraz jego otuliny

Opracowali:

Anna Marszałek

Spec. ds. ochrony krajobrazu, gospodarki przestrzennej i ochrony dóbr kultury

Tomasz Salachna

Spec. ds. ochrony krajobrazu, gospodarki przestrzennej i ochrony dóbr kultury

Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Śląskiego

Oddział w Żywcu

ul. Łączki 44a, 34-300 Żywiec

e-mail: zpkzywiec@zpk.com.pl

facebook.com/ZPKWS

tel. (33) 861-78-25



Województwo
Śląskie



Żywiec, 2025 r.

SPIS TREŚCI

1. Cel i podstawy prawne opracowania.
2. Podstawy prawne działalności Żywieckiego Parku Krajobrazowego oraz Uwarunkowania udostępniania wód Parku dla turystyki i rekreacji.
3. Charakterystyka hydrologiczna obszaru.
4. Miejsca w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpienia się, uprawiania sportu lub rekreacji.
5. Zagrożenia dla osób przebywających na obszarach wodnych Żywieckiego Parku Krajobrazowego.
6. Siły i środki, które mogą być wykorzystywane dla ograniczania zagrożeń oraz akcji ratowniczych.
7. Numery alarmowe.

1. Cel i podstawy prawne opracowania.

Celem niniejszego opracowania jest analiza zagrożeń dla osób przebywających na obszarach wodnych Żywieckiego Parku Krajobrazowego (ŻPK) w tym identyfikacja miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpienia się, uprawiania sportu lub rekreacji. Niniejszą analizę oparto na danych pozyskanych z gmin leżących na terenie Żywieckiego Parku Krajobrazowego oraz jego otuliny.

Zgodnie z art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych (Dz. U. z 2023 poz. 714 z późn. zm.) zapewnienie bezpieczeństwa na obszarach wodnych polega w szczególności na:

- 1) dokonaniu, we współpracy z policją i działającymi na danym terenie podmiotami, o których mowa w art. 12 ust. 1, analizy zagrożeń, w tym identyfikacji miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpienia się, uprawiania sportu lub rekreacji;
- 2) oznakowaniu i zabezpieczeniu terenów, obiektów i urządzeń przeznaczonych do pływania, kąpienia się, uprawiania sportu lub rekreacji na obszarach wodnych;
- 3) prowadzeniu działań profilaktycznych i edukacyjnych dotyczących bezpieczeństwa na obszarach wodnych, polegających w szczególności na:
 - a) oznakowaniu miejsc niebezpiecznych,
 - b) objęciu nadzorem, we współpracy z policją i podmiotami, o których mowa w art. 12 ust. 1, miejsc niebezpiecznych, w tym miejsc zwyczajowo wykorzystywanych do kąpieli,
 - c) uświadamianiu zagrożeń związanych z wykorzystywaniem obszarów wodnych, w szczególności prowadzeniu akcji edukacyjnych wśród dzieci i młodzieży szkolnej;
- 4) informowaniu i ostrzeganiu o warunkach pogodowych oraz innych czynnikach mogących powodować utrudnienia lub zagrożenia dla zdrowia lub życia osób;
- 5) zapewnieniu warunków do organizowania pomocy oraz ratowania osób, które uległy wypadkowi lub są narażone na niebezpieczeństwo utraty życia lub zdrowia.

Za zapewnienie bezpieczeństwa, o którym mowa w art. 4 ust. 1 ww. ustawy, odpowiada (art. 4 ust. 2):

- 1) **na terenie parku narodowego lub krajobrazowego - dyrektor parku;**
- 2) na terenie, na którym prowadzona jest działalność w zakresie sportu lub rekreacji - osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która prowadzi działalność w tym zakresie;
- 3) na pozostałym obszarze - właściwy miejscowo wójt (burmistrz, prezydent miasta) - zwani dalej "zarządzającym obszarem wodnym".

Zadania, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy, wykonywane przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) na obszarze, o którym mowa w art. 4 ust. 2 pkt 3, należą do zadań własnych gminy.

2. Podstawy prawne działalności Żywieckiego Parku Krajobrazowego oraz uwarunkowania udostępniania wód Parku dla turystyki i rekreacji.

Żywiecki Park Krajobrazowy został utworzony w dniu 13 marca 1986 roku na mocy uchwały nr XXII/79/86 Wojewódzkiej Rady Narodowej w Bielsku-Białej (Dz. Urz. Wojewódzkiej Rady Narodowej Nr 4 poz. 111 z dnia 10 czerwca 1986 r.), która w 1998 r. utraciła moc, za wyjątkiem §8 w części dotyczącej utworzenia parku. Aktualnie aktem mówiącym o utworzeniu Żywieckiego Parku Krajobrazowego jest Rozporządzenia nr 7/98 Wojewody Bielskiego z dnia 20 maja 1998 roku w sprawie utworzenia Żywieckiego Parku Krajobrazowego (Dz. Urz. Woj. Bielskiego nr 8, poz 97 z 1998 r.), w myśl, którego ŻPK jest obszarem chronionym ze względu na szczególne wartości przyrodnicze, krajobrazowe i kulturowe, a celem jego utworzenia jest zachowanie, popularyzacja, upowszechnianie tych wartości w warunkach racjonalnego gospodarowania, zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju. Obejmuje on obszar 35 870 ha, natomiast wokół Parku, otulina zajmuje powierzchnię 21 790 ha.

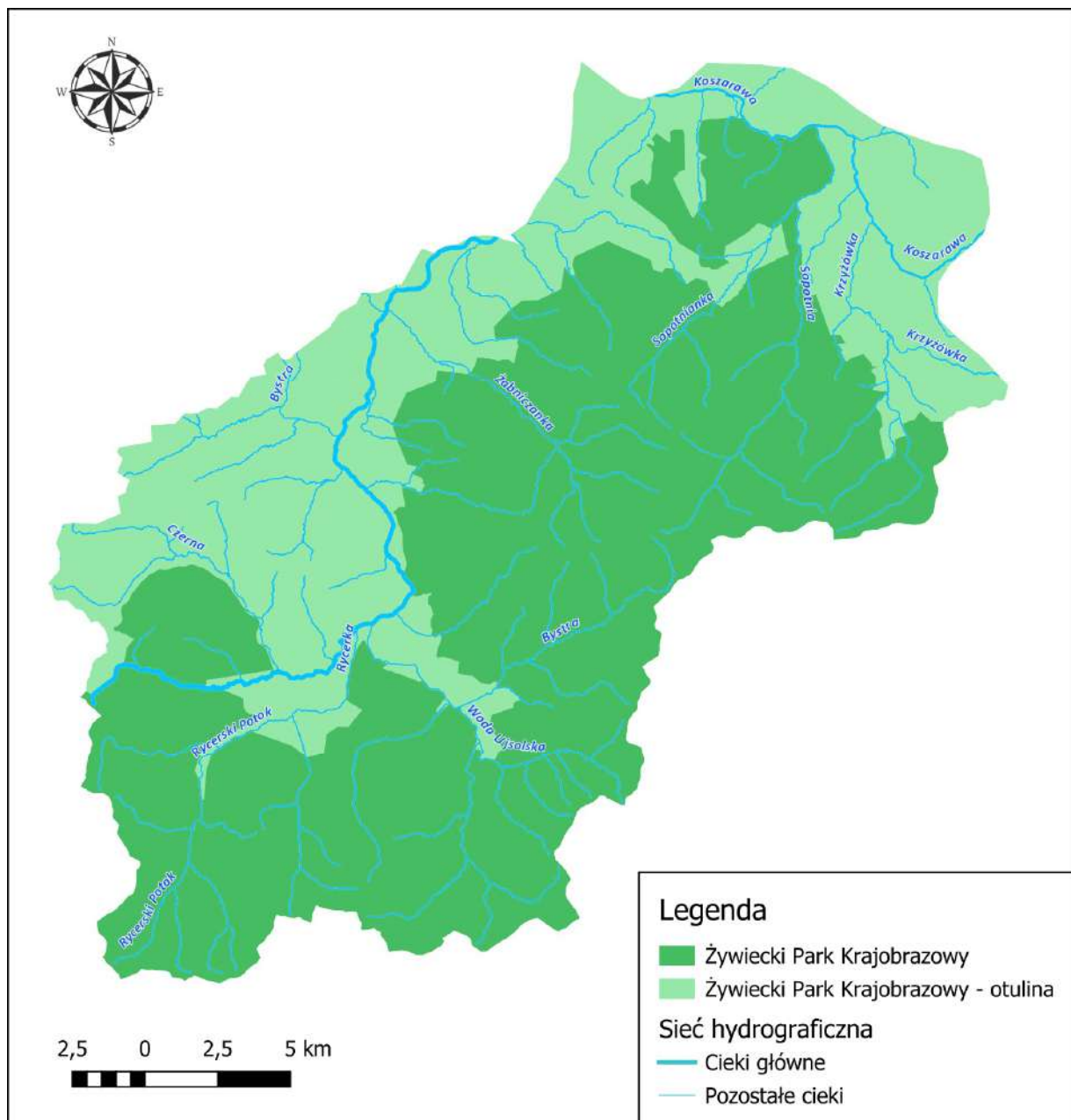
Żywiecki Park Krajobrazowy leży w południowej części województwa śląskiego, tuż przy granicy z Republiką Słowacką. Obejmuje swoim obszarem zachodnią część Beskidu Żywieckiego, w tym dwa główne pasma górskie: Grupę Pilska i Grupę Wielkiej Raczy. Teren Żywieckiego Parku Krajobrazowego cechuje się mocnym zróżnicowaniem krajobrazowym, poprzez wysokie szczyty górskie takie jak: Pilsko, Romanka, Wielka Racza, jak i głęboko wcięte doliny rzeczne, cieki wodne o bystrym nurcie tworzące wąwozy, progi skalne i wodospady. W ŻPK cieki wodne odgrywają wielowymiarową rolę w krajobrazie górskim - hydrologiczną, przyrodniczą, krajobrazową, stanowiąc istotny komponent przestrzenny, wpływający na odbiór estetyczny terenu.

3. Charakterystyka hydrologiczna obszaru.

Na terenie Żywieckiego Parku Krajobrazowego wykształcona została bogata i zróżnicowana sieć hydrologiczna, obejmująca zarówno rzeki o charakterze stałym, jak i liczne potoki górskie o okresowo zmiennej dynamice przepływu. Do najważniejszych cieków wodnych zalicza się: Sołę, Koszarawę, Ujsolanę, Bystrą, Sopotnię Wielką, Cięcinkę, Danielkę oraz Glinne. W większość cieków ma swój początek w źródłach powyżej 1000 m.n.p.m. i ze względu na swój charakter górski, cechują się zmiennością przepływu oraz erozyjnością. Poniżej wodospadów, progów wodospadowych oraz na odcinkach kaskadowych potoków występują kotły eworsyjne do głębokości kilku metrów. Wody

w obrębie kotłów mogą tworzyć zawirowania oraz silne prądy wodne niebezpieczne dla życia i zdrowia ludzkiego.

Na terenie górskim warunki naturalne nie sprzyjają powstawaniu dużych naturalnych zbiorników wód stojących. Do naturalnych zbiorników wodnych na terenie ŻPK zalicza się oczka źródłiskowe w rejonie Pilska, mokradła i torfowiska źródłiskowe, osuwiskowe jeziora i zastoiska wodne (m.in. zgłębia wypełnione wodą na obszarach wyсіęków na Hali Miziowej, Hali Rysianki), osuwiskowe jeziora i zastoiska wodne (m. in. w dolinie potoku Danielki oraz w okolicach osuwisk pod Romanką i Rycerzową, zwykle niewielkie i okresowe często silnie zarastające), błoniaste zagłębienia podmokłych łąk i hal.



Rys.1 Ciek wodne i zbiorniki wodne na obszarze ŻPK i jego otuliny, źródło: Opracowanie własne ZPKWŚ na podstawie Mapy Podziału Hydrograficznej Polski – Wody Polskie, Centralny rejestr form ochrony przyrody – GDOŚ.

Na terenie Żywieckiego Parku Krajobrazowego dominują przede wszystkim naturalne ciek wodne – głównie potoki górskie i źródła, natomiast zbiorniki wodne, zarówno naturalne, jak i sztuczne, występują w ograniczonej liczbie. Ich zachowanie jest niezwykle ważne zarówno ze względu na występującą w nich bioróżnorodność. Do zbiorników nienaturalnych- antropogenicznych, zaliczano: ujęcia wody pitnej techniczna (np. Sopotnia Mała, Bystra, Ujsolanka stanowiące zastawki, małe zbiorniki wyrównawcze do wodociągów wiejskich), stawy gospodarcze, służące do hodowli ryb (okolice sołectwa Jeleśnia, Sopotnia Mała, Rajcza), zbiorniki ppoż. i retencyjne oraz zbiornik zaporowy w Złatnej na Ujsolance.

4. Miejsca, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji.

Na obszarze Żywieckiego Parku Krajobrazowego oraz w jego otulinie nie znajdują się strzeżone kąpieliska publiczne z wyznaczonymi strefami kąpielowymi. Brak wyznaczonych kąpielisk strzeżonych może stwarzać potencjalne ryzyko dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji w miejscach do tego nieprzeznaczonych.

I. Kąpieliska: nie zostały wyznaczone;

II. Miejsca okazjonalnie wykorzystywane do kąpiel:

- 1. GMINA ŻYWIEC** (dane zawarte w „Analiza zagrożeń w tym identyfikacja miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji na terenie Gminy Żywiec” z 2024 roku):
 - ujęcie rzeki Koszarawy do rzeki Soły, zlokalizowane w centrum Żywca (współrzędne GPS: N 49.68’39.4” E 19.19’59.1”),
 - jaz na rzece Sole (współrzędne GPS: N 49.66’87.1” E 19.19’06.7”),
 - 9 progów betonowych na rzece Koszarawa (współrzędne GPS: N 49.68’13.7” E 19.20’06.8”; N 49.67’95.1” E 19.20’43.9”; N 49.67’78.3” E 19.20’99.0”; N 49.67’59.7” E 19.21’57.3”; N 49.67’13.0” E 19.22’59.4”; N 49.67’04.5” E 19.22’96.9”; N 49.66’91.5” E 19.23’38.3”; N 49.66’88.6” E 19.24’08.4”).
- 2. GMINA MILÓWKA** (dane zawarte w „Analizie zagrożeń w tym identyfikacja miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji na terenie Gminy Milówka”):
 - „Przeciwpożarowe stanowisko czerpania wody” na Milowieckim Potoku w górnym nurcie,
 - na rzece Sołą w miejscu ujścia Milowieckiego Potoku do Soły,
 - na rzece Soła w okolicach mostu na ul. Grunwaldzkiej (powstałe na wskutek zamontowania tzw. „Ścianki Larsena” .

3. GMINA RAJCZA (dane zawarte w „Analiza zagrożeń w tym identyfikacja miejsc, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania, kąpania się, uprawiania sportu lub rekreacji na terenie Gminy Rajcza” z 2025 roku):

- próg wodny „Pod Belkami” na potoku Rycerka (współrzędne GPS: N 49.28’43.883” E 19.4’44.45);
- na zaporze rumoszowej na potoku Rycerski (współrzędne GPS: N 49.28’31.673” E 19.3’23.193);
- poniżej zakola na potoku Czerna (współrzędne GPS: N 49.30’0.451” E 19.5’5.031);
- na zaporze rumoszowej na potoku Ujsoła (współrzędne GPS: N 49.30’17.553” E 19.5’57.659);
- w miejscu połączenia potoków Ujsoła i Rycerka (współrzędne GPS: N 49.30’21.131” E 19.6’0.203);
- wybrukowana rynna na potoku Nickulinka (współrzędne GPS: N 49.30’9.27” E 19.7’15.4);

III. Miejsce, w których występuje zagrożenie dla bezpieczeństwa osób wykorzystujących obszar wodny do pływania: nie zostały wyznaczone;

5. Zagrożenia dla osób przebywających na obszarach wodnych Żywieckiego Parku Krajobrazowego.

Czynnikami wpływającymi na ilość osób korzystających z walorów rekreacyjnych i turystycznych wód ŻPK są m.in. pora roku, sprzyjające warunki atmosferyczne, sezonowe wysokie natężenie ruchu turystycznego itd. Brak oficjalnie wyznaczonych publicznych kąpielisk strzeżonych może stwarzać potencjalne ryzyko dla osób podejmujących spontaniczne kąpiele w miejscach do tego nieprzeznaczonych.

Szczególnie groźne sytuacje na obszarach wodnych to:

- pływanie pod wpływem alkoholu lub innych środków odurzających,
- nadmierne oziębienie organizmu powodujący wstrząs termiczny,
- wchodzenie do wody przy schorzeniach,
- skurcze,
- wiry,
- brodzenie w rzece,
- skakanie do nieznanej wody,
- przecenianie swoich sił i umiejętności,
- nieodpowiednia zabawa,
- miejsca zarośnięte przez roślinność wodną,
- zimne prądy,
- nagła zmiana warunków na wodzie,
- kąpiel w miejscach niewyznaczonych.

Zagrożenia dla osób kąpiących się wynikają z:

- braku lub słabej umiejętności pływania, niewłaściwej oceny tych umiejętności bądź złego stanu zdrowia,
- korzystania z miejsc nieprzystosowanych do kąpiel,
- wpływania w strefy porośnięte roślinnością wodną lub w miejsca bagniste,
- wykonywania skoków do wody bez znajomości głębokości i występowania obiektów zanurzonych,
- odbywania kąpiel w stanie pod wpływem alkoholu lub środków odurzających,
- odbywania kąpiel przy niesprzyjających warunkach pogodowych,
- możliwość kolizji z jednostkami pływającymi.

Zagrożenia dla osób przebywających na lodzie:

- brak wiedzy na temat aktualnej grubości lodu umożliwiającego bezpieczne uprawianie wędkarstwa i sportów zimowych;
- załamanie się pokrywy lodowej pod ciężarem osoby wchodzącej na zbyt cienki lód, w szczególności w rejonach dopływu i odpływu wód powierzchniowych oraz obszarów źródłiskowych;
- załamanie się pokrywy lodowej po wjeździe na lód, wbrew obowiązującym zakazom, samochodem, ciągnikiem lub quadem;
- w przypadku wypadnięcia do wody;
- brak lub słaba umiejętność pływania, szok termiczny, szybkie wychłodzenie organizmu, brak sprzętu asekuracyjnego umożliwiającego wyjście na lód;
- niewłaściwe dla warunków pogodowych ubranie, skutkujące wyziębieniem organizmu, możliwością powstawania odmrożeń lub zamarznięcia, zwłaszcza w sytuacji pozostawiania pod wpływem alkoholu lub środków odurzających.

Zagrożenia dla osób poruszających się jednostkami pływającymi wynikają z:

- niedostatecznych umiejętności sterowania jednostką, wykonywania ryzykownych manewrów, niedostosowania takielunku statków żaglowych do aktualnych warunków pogodowych,
- słabej wiedzy na temat batymetrii akwenu,
- występowania nieoznaczonych miejsc niebezpiecznych dla kajakarzy – przedmiotów zanurzonych, w tym rumoszu drzewnego wymagającego przeniesienia kajaka lub wyjścia z niego w celu pokonania przeszkody,
- złego stanu zdrowia osoby sterującej jednostką bądź pozostawiania tej osoby pod wpływem alkoholu lub środków odurzających,
- niekorzystnych warunków pogodowych (szkwałów, silnego falowania, wyładowań atmosferycznych),
- braku odpowiednich środków bezpieczeństwa, w szczególności indywidualnych środków wypornościowych: kamizelek ratunkowych lub asekuracyjnych, a w przypadku większych jednostek – także kół ratunkowych i gaśnic.

Zagrożenia dla osób nurkujących z użyciem aparatów tlenowych wynikają z:

- niedostatecznych kwalifikacji i praktyki nurkowej,
- nieprawidłowej oceny warunków wpływających na bezpieczeństwo nurkowania, w tym widoczności pod wodą,
- przekraczania maksymalnej głębokości nurkowania wynikającej z posiadanych kwalifikacji,
- występowania w wodzie obiektów zagrażających unieruchomieniu płetwonurka pod wodą, w szczególności zatopionych sieci rybackich.

Podmiot uprawniony do wykonywania ratownictwa wodnego ma obowiązek do ujawniania zagrożeń w zakresie bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych i przekazywania informacji o ujawnionych zagrożeniach właściwej radzie gminy, wynikający z art. 14 ust. 1 pkt 4 i 5 ustawy z dnia 18 sierpnia 2011 r. o bezpieczeństwie osób przebywających na obszarach wodnych. Ustawodawca nie przewidział żadnych uprawnień kontrolnych dla podmiotów uprawnionych do wykonywania ratownictwa wodnego, stąd za niemające podstaw prawnych należy uznać działania tych podmiotów, polegające na dokonywaniu „kontroli”, „audytów”, „przeглядów” pod względem zapewnienia warunków bezpieczeństwa przez zarządzających wyznaczonymi obszarami wodnymi i sposobu realizacji przez zarządzających wyznaczonymi obszarami wodnymi obowiązków określonych ustawą. Dopuszczalne jest natomiast wydawanie – na zlecenie zarządzającego wyznaczonym obszarem wodnym – opinii w kwestii warunków bezpieczeństwa na danym wyznaczonym obszarze wodnym.

6. Siły i środki, które mogą być wykorzystywane dla ograniczania zagrożeń oraz akcji ratowniczych.

1. Komenda Powiatowa Policji w Żywcu,
Al. Marszałka Józefa Piłsudskiego 52, 34-300 Żywiec;
2. Komenda Powiatowa Państwowej Straży Pożarnej w Żywcu,
ul. Objazdowa 2, 34-300 Żywiec;
3. Ratownictwo Medyczne w Żywcu Sp. z o.o.,
ul. Żeromskiego 7, 34-300 Żywiec;
4. Beskidzkie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe
ul. 1 Maja 47, 43-300 Bielsko-Biała;

7. Kontakty alarmowe.

Zintegrowany System Ratownictwa WOPR - numer alarmowy nad wodą

601 100 100



RCB | Rządowe Centrum Bezpieczeństwa

Bądź bezpieczny nad wodą

	Nigdy nie wchodzić do wody po alkoholu i środkach odurzających		Nie wbiegać do wody rozgrzanym
	Nie skacz do wody w nieznanym miejscu		Nie wypływaj na materacu daleko od brzegu
	Pływaj tylko w miejscach do tego wyznaczonych		Nie pływaj bezpośrednio po posiłku
	Stosuj się do poleceń ratownika		Założ kapok na łódce, kajaku i rowerze wodnym

Telefon alarmowy **112**

rcb.gov.pl